

Enkät inför valet till Region Jönköpings Län

Enkäten består av 21 ställningstaganden som vart och ett föregås av en bakgrund. Ange efter varje ställningstagande i vilken mån ni håller med. Svara på en skala 1-4:

- 1 = håller inte alls med
- 2 = håller med i någon mån
- 3 = håller med i huvudsak
- 4 = håller helt med

Allmän hållning till hållbarhet

1. *Omställningen till ett hållbart samhälle är en av de största samhällsutmaningarna i vår tid, och omfattar klimat, resursanvändning, biologisk mångfald, hälsa och ekonomisk utveckling. Regioner har en central roll genom ansvar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regional utveckling och upphandling. Att vara i framkant innebär att arbeta proaktivt, testa nya lösningar och sätta ambitiösa mål som kan driva utvecklingen både lokalt och nationellt. Det innebär också att följa vad andra regioner gör och adoptera goda exempel. Det kan bidra till minskad klimatpåverkan, stärkt konkurrenskraft och ge bättre livsmiljöer för invånarna.*

Ställningstagande: Region Jönköpings län ska vara i framkant bland regionerna i landet för att påskynda omställningen till ett hållbart samhälle.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna delar uppfattningen att hållbar utveckling är en av vår tids stora samhällsutmaningar och att Region Jönköpings län har ett viktigt ansvar genom hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regional utveckling och upphandling. Vårt regionalpolitiska handlingsprogram bygger på att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet ska gå hand i hand. En stark region förutsätter ett starkt näringsliv, en ansvarsfull ekonomi och ett aktivt miljöarbete.

Vi anser dock inte att regionens mål ska vara att vara "i framkant" för sin egen skull. Regionens uppgift är att uppnå goda resultat genom åtgärder som är effektiva, långsiktiga och bygger på kunskap. Vi tror på teknikutveckling, innovation och samverkan med näringslivet snarare än symbolpolitik eller mål som riskerar att flytta fokus från regionens kärnuppdrag.

För Moderaterna innebär hållbar utveckling att vi minskar klimatpåverkan samtidigt som vi stärker konkurrenskraften, utvecklar infrastrukturen och säkerställer en vård av hög kvalitet. Vi vill att Region Jönköpings län ska vara ett föredöme genom att leverera goda resultat, inte genom att sätta högst ambitioner på papperet.

2. *Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram innehåller mål och uppdrag för att driva arbetet med klimat, resurshushållning och social hållbarhet. Som styrdokument anger det en gemensam inriktning för regionens verksamheter. Samtidigt finns en risk att sådana program stannar vid formuleringar och ambitioner om de inte omsätts fullt ut i konkreta beslut, prioriteringar och resurser.*

Ställningstagande: Vi står bakom alla uppdrag och mål i regionens hållbarhetsprogram och ser dem som en lägsta nivå i hållbarhetsarbetet.

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna står bakom inriktningen i regionens hållbarhetsarbete och ser hållbarhetsprogrammet som ett viktigt styrdokument. Programmet innehåller många värdefulla mål kring klimat, resurshushållning och social hållbarhet som bör genomföras på ett ansvarsfullt och kostnadseffektivt sätt.

Däremot anser vi inte att samtliga mål och uppdrag alltid ska betraktas som en lägsta ambitionsnivå. Regionens uppdrag är brett och beslut måste alltid bygga på en samlad bedömning där miljö, ekonomi, patientsäkerhet, vårdens kvalitet och regional utveckling vägs samman. Nya kunskaper, teknikutveckling eller förändrade ekonomiska förutsättningar kan också motivera att mål omprövas eller prioriteras annorlunda.

För Moderaterna är hållbarhet en integrerad del av regionens verksamhet, inte ett mål som står över alla andra. Vår utgångspunkt är att hållbarhetsarbetet ska bidra till bättre vård, en starkare regional utveckling och ett effektivt användande av skattebetalarnas pengar.

3. *Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Jönköpings län sätter riktningen för länets långsiktiga utveckling fram till 2035, med en framtidsvision, ledstjärnor och prioriterade områden. Strategin ska fungera som vägledning för beslut inom bland annat näringsliv, kompetensförsörjning och hållbar omställning. Samtidigt är en återkommande utmaning att strategiska dokument riskerar att få begränsad effekt om de inte får genomslag i det dagliga beslutsfattandet.*

Ställningstagande: Vi står bakom framtidsvisionen 2035 i den regionala utvecklingsstrategin, samt dess ledstjärnor, fokusområden och prioriteringar och kommer att stå bakom alla politiska förslag som strävar åt att vi uppnår den.

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna står bakom den regionala utvecklingsstrategin som den långsiktiga inriktningen för Jönköpings läns utveckling. Strategin är ett viktigt verktyg för att skapa goda förutsättningar för tillväxt, kompetensförsörjning, infrastruktur, ett starkt näringsliv och en hållbar utveckling. Dessa mål ligger väl i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprogram, där vi betonar att en stark ekonomi och ett konkurrenskraftigt näringsliv är grunden för en väl fungerande välfärd.

Däremot kan vi inte ställa oss bakom formuleringen att vi kommer att stödja **alla** politiska förslag som syftar till att uppnå strategin. Den regionala utvecklingsstrategin beskriver **vad** vi vill uppnå, men inte alltid **hur** det ska göras. Moderaterna kommer även fortsättningsvis att pröva varje enskilt förslag utifrån dess effektivitet, kostnad, konsekvenser och förenlighet med regionens kärnuppdrag. Vi tror på långsiktiga mål, men också på ett ansvarsfullt politiskt beslutsfattande där olika intressen måste vägas samman.

Målsättningar

4. *Regionens hållbarhetsprogram anger ett mål om att den direkta klimatpåverkan ska minska med minst 7 % per år under perioden 2026–2035. Även om detta är en ambitiös minskningstakt väcker det frågor om den är tillräcklig i förhållande till Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader. Forskning och internationella bedömningar pekar på att utsläppen globalt behöver minska mycket snabbt detta decennium för att målet ska vara inom räckhåll*

Ställningstagande: Målet att Regionens direkta klimatpåverkan ska minska med minst 7 % per år under 2026–2035 ska skärpas.

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna står bakom målsättningen att regionen ska minska sin klimatpåverkan och arbeta aktivt med energieffektivisering, hållbara transporter och resurseffektiv verksamhet. Vi ser klimatansvaret som en naturlig del av regionens arbete och vill använda ny teknik, innovation och smarta investeringar för att minska utsläppen.

Vi anser däremot inte att det finns skäl att redan nu skärpa ett nyligen beslutat mål utan att först följa upp hur det genomförs och vilka resultat som uppnås. Klimatmål måste vara både ambitiösa och realistiska. De ska kunna genomföras utan att äventyra regionens kärnuppdrag eller leda till ineffektiv användning av skattemedel.

För Moderaterna är det viktigare att de mål som beslutas faktiskt uppnås än att ständigt höja ambitionerna på papperet. Vi vill därför prioritera genomförande, uppföljning och resultat framför nya procentsatser innan effekterna av nuvarande mål har utvärderats.

5. *Enligt Circularity Gap Report är endast cirka 3,4 % av Sveriges ekonomi cirkulär, vilket innebär att mer än 96 % av de material som används fortfarande kommer från jungfruliga råvaror. Detta leder till hög resursförbrukning och onödig klimatpåverkan. Samtidigt visar internationella jämförelser att det är möjligt att nå betydligt längre – exempelvis är Nederländerna omkring 25 % cirkulärt, tack vare tydliga mål, aktiv styrning och stark koppling mellan politik och näringsliv. I Hållbarhetsprogrammet finns uppdrag om att bland annat öka andelen flergångsmaterial, välja varor med lång livslängd, återbruka mer och minska avfall. För att påskynda omställningen krävs dock tydliga, mätbara och tidsatta mål som styr arbetet mot ökad återanvändning, minskat avfall och mer effektiva materialflöden.*

Ställningstagande: Regionen ska ta fram mätbara och tidsatta mål för att övergå till en mer cirkulär ekonomi.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna ser den cirkulära ekonomin som en viktig del av ett långsiktigt hållbart samhälle. Att använda resurser effektivt, minska avfall, öka återbruk och ställa krav på lång livslängd bidrar både till minskad miljöpåverkan och en bättre hushållning med skattebetalarnas pengar. Det ligger väl i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprogram, där vi lyfter fram hållbar resursanvändning, effektiv upphandling och långsiktigt ansvarstagande. Vi anser samtidigt att nya mål ska utformas där de ger ett verkligt mervärde och kan följas upp på ett meningsfullt sätt. Regionens fokus bör ligga på att omsätta hållbarhetsarbetet i praktiken genom konkreta åtgärder och tydlig uppföljning, snarare än att ta fram fler mål för målens egen skull. För Moderaterna är resultat viktigare än antalet styrdokument.

Beslutsfattande

6. *Regionens beslut påverkar i stor utsträckning klimat, miljö, jämlikhet och människors livsvillkor, både på kort och lång sikt. Samtidigt fattas många beslut främst utifrån ekonomiska konsekvenser, medan miljömässiga och sociala effekter inte alltid analyseras lika systematiskt. Genom att införa hållbarhetsanalyser som en självklar del av beslutsunderlaget – på samma sätt som ekonomiska analyser – kan regionen få en mer heltäckande bild av konsekvenserna och fatta beslut som är hållbara över tid. Detta minskar risken för kortsiktiga lösningar som leder till ökade kostnader eller negativa effekter längre fram.*

Ställningstagande: Alla större beslut i regionen bör föregås av en hållbarhetsanalys, som omfattar miljömässig och social hållbarhet, på samma självklara sätt som ekonomiska analyser.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna anser att större beslut ska fattas utifrån väl genomarbetade beslutsunderlag där ekonomiska, miljömässiga och sociala konsekvenser belyses när de är relevanta. Ett brett beslutsunderlag leder till bättre och mer långsiktiga beslut, samtidigt som regionens resurser används på ett ansvarsfullt sätt. Detta ligger väl i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprogram, där vi betonar helhetsperspektiv, långsiktighet och ansvar för både ekonomi och hållbar utveckling.

Vi anser dock inte att alla beslut ska omfattas av samma typ av analys eller att nya administrativa krav ska införas utan hänsyn till beslutets omfattning. Analysens omfattning bör stå i proportion till ärendets betydelse. Målet måste vara att ge politiken ett bättre beslutsunderlag, inte att öka administrationen. Hållbarhet ska vara en naturlig del av beslutsfattandet, men alltid vägas samman med ekonomi, patientsäkerhet, verksamhetsnytta och regionens kärnuppdrag.

Offentlig Upphandling

7. *Offentlig upphandling står för en stor del av regionens inköp och har därmed stor påverkan på klimat, miljö och sociala villkor. Genom att ställa tydliga och uppföljningsbara hållbarhetskrav kan regionen minska utsläpp, undvika skadliga kemikalier, värna biologisk mångfald och säkerställa respekt för mänskliga rättigheter. Detta gör upphandling till ett viktigt verktyg för att driva på en hållbar utveckling. Uppföljning är avgörande för att kraven ska få faktisk effekt. Utan kontroll riskerar de att inte efterlevas i praktiken, vilket minskar både miljönyttan och förtroendet för upphandlingen som styrmedel.*

Ställningstagande: Regionen ska ställa strikta krav på hållbarhet (klimatpåverkan, kemikalier, biologisk mångfald och mänskliga rättigheter) vid alla större upphandlingar och säkerställa att leverantörer lever upp till kraven under avtalsperioden.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna ser offentlig upphandling som ett viktigt verktyg för att skapa hållbar utveckling. Regionen ska ställa relevanta och uppföljningsbara krav på klimat, miljö, kemikalier, socialt ansvar och goda arbetsvillkor när detta är motiverat. Minst lika viktigt är att följa upp att kraven faktiskt efterlevs under avtalstiden. Utan uppföljning riskerar hållbarhetskrav att bli ambitioner på papperet snarare än verkliga förbättringar.

Samtidigt ska upphandlingskraven vara proportionerliga och utformas så att de inte i onödan begränsar konkurrensen eller försvårar för mindre och medelstora företag att lämna anbud. Moderaterna vill använda upphandlingen som ett verktyg för bättre kvalitet, hållbarhet och effektiv användning av skattemedel, inte som ett självändamål.

Det ligger också väl i linje med vårt handlingsprogram, där vi vill utveckla upphandlingskriterier som väger in bland annat djurvälstånd, antibiotikaanvändning, klimatpåverkan och beredskap, inom ramen för lagen om offentlig upphandling.

Kapitalplaceringar

8. *Region Jönköpings läns kapitalförvaltning har en betydande indirekt klimatpåverkan. I hållbarhetsprogrammet står att regionen ska "styra kapital till investeringar i bolag som arbetar för en mer hållbar utveckling, främst genom att placera kapital i bolag som stöder Parisavtalets 1,5-gradersmål och Agenda 2030" och antar målet "Koldioxidintensiteten (ton koldioxidekvivalenter/mnkr) från vår kapitalförvaltning genom innehav i aktiefonder ska minska över tid och vara lägre än jämförbart index."*

Det är ett viktigt steg, men målet saknar tidsättning och är inte kopplat till den globala utsläppsminskningstakt som krävs för att hålla 1,5-gradersmålet inom räckhåll.

Enligt [UNEP:s Emissions Gap Report](#) behöver de globala utsläppen minska med cirka 55 % till 2035 för att 1,5-gradersmålet ska vara inom räckhåll. Regionens direkta utsläpp kan vara svårare att minska i samma takt, men kapitalplaceringar kan styras helt mot verksamheter med lägre utsläpp och starkare omställningsförmåga. Därför är det rimligt att regionens investeringar åtminstone följer — och helst överträffar — den globala utsläppsminskningsskurvan.

Ett mål om att minska koldioxidintensiteten i kapitalförvaltningen med minst 45 % till 2030 och minst 60 % till 2035, och ligger lägre än jämförbart index, ger en tydlig riktning, minskar finansiella klimatrisker och säkerställer att regionens kapital aktivt bidrar till den nödvändiga omställningen.

Ställningstagande: Koldioxidintensiteten (ton koldioxidekvivalenter/mnkr) från regionens kapitalförvaltning ska minska med minst 45% till 2030 och minst 60% till 2035 och vara lägre än jämförbart index"

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna står bakom en ansvarsfull och hållbar kapitalförvaltning. Regionens investeringar bör beakta klimatrelaterade finansiella risker och främja långsiktigt hållbara företag. Vi delar också ambitionen att kapitalförvaltningen ska utvecklas i en mer hållbar riktning, vilket redan uttrycks i regionens hållbarhetsarbete.

Däremot anser vi inte att regionen bör binda sig till nya detaljerade procentsatser utan att dessa först har analyserats utifrån ekonomiska konsekvenser, risk, avkastning och möjligheten att följa upp resultaten. Kapitalförvaltningens främsta uppgift är att säkerställa en god och långsiktigt stabil avkastning för regionens verksamhet. Hållbarhet ska integreras i förvaltningen, men den måste förenas med god ekonomisk hushållning och ett ansvarsfullt förvaltarskap.

Naturskyddsföreningen
Jönköpings län

Vi vill därför fortsätta utveckla hållbara investeringar, men utifrån väl underbyggda beslut snarare än att på förhand fastställa nya procentsatta mål.

Kollektivtrafik

9. *Vägtrafiken är den största källan till växthusgaser i Jönköpings län och utsläpp av kväveföreningar från förbränningsmotorer bidrar också till hälsoskadliga luftföroreningar, förurning och övergödning. Slitage av vägar, däck och bromsar orsakar också föroreningar av luft- och vatten oavsett om fordonen drivs av el eller förbränningsmotorer. Biltrafiken tar också mycket plats i städerna vilket gör stadsbilden mindre attraktiv och minskar framkomligheten för alla i staden. Dessutom medför ett skifte från biltrafik till kollektivtrafiken en vinst för hälsan då det leder till en viss motion vid gång eller cykel till och från kollektivtrafikens hållplatser.*

En väl utbyggd, fungerande och prisvärd kollektivtrafik är avgörande för jämlikhet, regional utveckling och klimatomställning. Regionen har ett trafikförsörjningsprogram med mål om marknadsandelar och antal resor och innehåller flera strategier för att nå dessa. Till exempel nämns strategier som innebär fler avgångar, bättre täckning och flexibla lösningar så som anropsstyrd trafik för att öka marknadsandelen och göra det möjligt att bo och verka i hela länet, även i glesbygd. Tillsammans bidrar detta till att fler kan ta del av arbete, utbildning, service och fritidsaktiviteter, samtidigt som bilberoendet minskar.

Ställningstagande: Vi stödjer trafikförsörjningsprogrammets mål och strategier och betraktar målen som en lägsta ambitionsnivå.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna står bakom trafikförsörjningsprogrammets inriktning att utveckla kollektivtrafiken i hela länet. En väl fungerande kollektivtrafik är viktig för människors möjlighet att ta sig till arbete, utbildning, vård och fritidsaktiviteter och är samtidigt en viktig del av länets utveckling. Programmet innehåller flera viktiga strategier, såsom förbättrad tillgänglighet, utvecklad stadstrafik, bättre pendling och flexibla lösningar som anropsstyrd trafik där traditionell linjetrafik inte är ändamålsenlig.

Vi delar dock inte uppfattningen att programmets mål alltid ska betraktas som en lägsta ambitionsnivå. Mål måste följas upp och utvecklas utifrån faktisk efterfrågan, ekonomiska förutsättningar och vilka åtgärder som ger störst nytta för invånarna. För Moderaterna är det viktigare att kollektivtrafiken blir mer attraktiv och används av fler än att successivt höja målsättningar utan säkerställd finansiering.

10. Regionens trafikförsörjningsplan innehåller många bra strategier, men för att få ner trafikens miljöpåverkan snabbare bör ambitionerna höjas.

Ställningstagande: Trafikförsörjningsprogrammets "strävan" att kollektivtrafiken ska stå för 20 procent av alla motoriserade resor ska omvandlas till ett mål och höjas till minst 25 procent till 2035 och minst 30 procent 2040. Resurser ska skjutas till för att matcha ambitionshöjningen.

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna vill att fler ska välja kollektivtrafiken därför att den är **pålitlig, trygg, tillgänglig och konkurrenskraftig**. Vi delar ambitionen att öka kollektivtrafikens attraktionskraft och därigenom minska transportsektorns klimatpåverkan. Samtidigt anser vi att högre marknadsandelar är ett resultat av ett väl fungerande trafiksystem, inte ett mål som ensamt bör styra resursfördelningen.

Vi är därför tveksamma till att redan nu höja de långsiktiga målen och binda regionen till ytterligare resurstillskott. Satsningar på kollektivtrafiken ska bygga på analyser av resandebehov, kostnadseffektivitet och regional nytta. I vissa delar av länet är tät linjetrafik rätt lösning, medan anropsstyrd trafik och andra flexibla lösningar ger bättre service och ett effektivare resursutnyttjande. Moderaterna vill utveckla kollektivtrafiken i hela länet, men med fokus på kvalitet, punktlighet, trygghet och tillgänglighet snarare än att enbart höja kvantitativa mål. Det är så vi långsiktigt får fler människor att välja kollektivtrafiken.

11. *Ett rent marknadsandelsmål för kollektivtrafiken kan nås genom ett totalt ökat resande och att kollektivtrafiken tar resande från cykel och gång, utan att biltrafiken minskar. Det behövs därför också ett mål om att biltrafiken ska minska i absoluta termer. Förutom att ersätta bilresor med kollektivtrafik, cykel och gång finns dessutom ett utrymme att genom smartare samhällsplanering minska behovet av resor.*

Ställningstagande: Trafikförsörjningsprogrammets mål om marknadsandel och ökat antal resor med kollektivtrafik ska kompletteras med ett mål om att antalet bilresor ska minska.

Svar:

1 – Håller inte alls med

Kommentar:

Moderaterna vill minska transportsektorns klimatpåverkan, men vi anser inte att regionens mål ska vara att människor kör mindre bil i absoluta tal. I ett län som Jönköping är bilen en förutsättning för arbete, företagande och vardagsliv, särskilt på landsbygden där kollektivtrafiken inte alltid kan erbjuda ett fullgott alternativ. Omställningen till elbilar ska härtill inte glömmas bort. Vår ambition är att fler ska välja kollektivtrafiken där den är ett attraktivt alternativ, samtidigt som bilen utvecklas genom elektrifiering, fossilfria drivmedel och ny teknik. Klimatpolitiken bör fokusera på att minska **utsläppen**, inte människors möjligheter att resa.

Det ligger väl i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprogram, där vi vill utveckla hela transportsystemet, väg, järnväg, kollektivtrafik och cykel, för att stärka tillgängligheten och arbetsmarknaden i hela länet.

Infrastruktur

12. Riksväg 40 är en central pendlings- och godstransportled i Västsverige, men sträckan mellan Ulricehamn och Jönköping har återkommande problem med olyckor och trängsel. I våras beslutades att avsätta 3,8 miljarder kronor i den nationella infrastrukturplanen för att bygga om vägen till motorvägsstandard. En sådan utbyggnad skulle dock innebära mycket stora koldioxidutsläpp i byggskedet och flera år av omfattande störningar för både person- och godstrafiken. Den riskerar dessutom att öka den totala vägtrafiken, vilket kan förvärra befintliga flaskhalsar eller skapa nya på andra delar av vägnätet.

Ett alternativ som ger snabbare effekt utan stora byggstörningar är att genomföra en särskild kollektivtrafiksatsning på sträckan Borås–Jönköping, med tätare turer och lägre priser. Genom att flytta en del av biltrafiken till buss och tåg kan trängseln minska och framkomligheten förbättras för både tung trafik och kvarvarande personbilar. Även en relativt liten minskning av trafikvolymen kan ha stor betydelse för flödet. Trafiksäkerheten kan samtidigt höjas genom åtgärder som fartkameror, dynamiska hastigheter och ombyggnad av särskilt utsatta korsningar – insatser som ger stor effekt till låg kostnad och utan de omfattande störningar som en motorvägsutbyggnad innebär.

På längre sikt är en ny järnvägsförbindelse mellan Göteborg och Jönköping – med nya spår åtminstone på sträckan Borås–Jönköping – den åtgärd som har störst potential att avlasta riksväg 40, minska utsläppen och stärka arbetsmarknadsregionerna genom kraftigt kortade restider. Genom att kombinera en snabb kollektivtrafiksatsning, trafiksäkerhetsåtgärder och en långsiktig järnvägssatsning kan regionen skapa en mer hållbar och robust transportstruktur, samtidigt som man undviker de stora störningar som en motorvägsutbyggnad skulle innebära.

Ställningstagande: Vi kommer att verka för att planerna på att bygga ut riksväg 40 till motorväg omprövas, och att regionen i samarbete med Region Västra Götaland istället gör en riktad kollektivtrafiksatsning på sträckan (Göteborg–)Borås–Jönköping samt genomför trafiksäkerhetsåtgärder på kort sikt, med en långsiktig inriktning mot en ny järnväg, åtminstone på sträckan Borås–Jönköping.

Svar:

1 – Håller inte alls med

Kommentar:

Moderaterna delar uppfattningen att järnvägen mellan Göteborg och Jönköping behöver utvecklas och att kollektivtrafiken ska bli mer attraktiv.

Däremot ställer vi oss inte bakom att nödvändiga investeringar i riksväg 40 ska skjutas på framtiden eller ersättas med andra åtgärder.

För oss är detta ingen fråga om **väg eller järnväg** – utan om **väg och järnväg**.

Jönköpings län är ett av Sveriges viktigaste logistiklän och en central knutpunkt för både personresor och godstransporter. Ett växande näringsliv, en fungerande arbetspendling och en robust totalförsörjning kräver investeringar i **hela transportsystemet**. Därför vill vi både bygga ut riksväg 40 för ökad trafiksäkerhet och kapacitet **och** stärka järnvägens kapacitet och tillförlitlighet.

Vi ser dessutom att ett robust vägnät är en viktig del av Sveriges beredskap och motståndskraft. Vägarna används av ambulans, räddningstjänst, polis, kollektivtrafik, Försvarmakten och näringslivets transporter. Att ställa väg och järnväg mot varandra riskerar därför att försvaga både tillgängligheten och samhällets motståndskraft.

Moderaternas politik är att bygga bort flaskhalsar där de finns, oavsett om det handlar om väg eller järnväg. Klimatomställningen kräver inte mindre infrastruktur, utan **smartare, säkrare och mer kapacitetsstark infrastruktur**.

Vi säger nej till att ställa olika trafikslag mot varandra. Region Jönköpings län behöver både en modern järnväg och ett säkert och kapacitetsstarkt vägnät. För Moderaterna är svaret inte väg eller järnväg, utan väg och järnväg.

Ekologiskt jordbruk

13. *Hur jordbruket bedrivs påverkar biologisk mångfald och människors hälsa. Ekologiska jordbruksmetoder minskar användningen av kemiska bekämpningsmedel, vilket gynnar biologisk mångfald och kan främja människors hälsa. Genom att rikta stödet rätt kan regionen påskynda omställningen till en mer hållbar livsmedelsproduktion.*

Ställningstagande: Regionen ska främja lantbruk som använder ekologiska jordbruksmetoder genom att rikta stöd och finansiering, ställa krav i upphandling och stärka efterfrågan genom offentliga kök.

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna vill stärka ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk i Jönköpings län. Vi ser ett stort värde i att offentlig upphandling bidrar till hög kvalitet, god djurvälstånd, låg antibiotikaanvändning, hög livsmedelssäkerhet och minskad klimatpåverkan. Däremot anser vi inte att regionen ska styra mot en viss produktionsmetod genom att ge särskilda fördelar till ekologiskt jordbruk.

För oss är det viktigare att upphandlingen premierar **resultat** än **produktionsmetod**. Svenska lantbruk, både ekologiska och konventionella, håller generellt mycket höga krav på miljöhänsyn, djurskydd och livsmedelssäkerhet. Regionen bör därför ställa tydliga kvalitets- och hållbarhetskrav och låta producenterna konkurrera på lika villkor. Vi vill öka andelen närproducerade livsmedel och ge seriösa lokala producenter goda möjligheter att delta i upphandlingar, oavsett om de bedriver ekologisk eller konventionell produktion.

Bevarande av ur- & naturskogar

14. I dag består den absoluta merparten av Sveriges skogar av brukad produktionsskog (cirka 85–90 %), medan naturskog utgör omkring 10–15 % och urskog eller urskogsartade skogar mindre än 1 %. Det innebär att de mest värdefulla och artrika skogarna är mycket ovanliga och ofta fragmenterade. Samtidigt är det just dessa skogar som hyser en stor del av den biologiska mångfalden och fungerar som livsmiljöer för många hotade arter. Forskning visar också att naturskogar och urskogar lagrar mer kol och är mer motståndskraftiga mot störningar än brukade skogar. Att bevara och öka andelen ur- och naturskog är därför avgörande för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och stärka skogens roll i klimatomställningen

Ställningstagande: Regionen ska aktivt bidra till att skydda mer ur- och naturskog i länet.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna delar uppfattningen att skogar med mycket höga naturvärden och höga biologiska värden ska bevaras. Urskogar och värdefulla naturskogar utgör en viktig del av vårt naturarv och har stor betydelse för den biologiska mångfalden.

Samtidigt är det viktigt att skydd av värdefull skog sker med respekt för äganderätten och genom rättssäkra processer. Ett aktivt och hållbart skogsbruk är också en förutsättning för Sveriges klimatomställning, landsbygdsutveckling och den bioekonomiska utvecklingen. Skogen ska därför både kunna brukas och bevaras.

Moderaterna vill förena ett långsiktigt skydd av de mest värdefulla skogarna med goda villkor för ett hållbart och ansvarsfullt skogsbruk. Vi ser ingen motsättning mellan biologisk mångfald och ett konkurrenskraftigt skogsbruk, tvärtom behövs båda för ett hållbart samhälle. Det ligger också i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprograms syn på att stärka de gröna näringarnas långsiktiga konkurrenskraft.

Naturnära Skogsbruk

15. *Skogsbrukets inriktning påverkar både klimatet och ekosystemen i stor utsträckning. Intensivt och ensidigt brukande kan leda till minskad biologisk mångfald, sämre motståndskraft mot skador och försvagade kolsänkor. Naturnära skogsbruk, där större hänsyn tas till ekosystem och naturliga processer, bidrar istället till mer varierade och robusta skogar. Detta kan förbättra skogens förmåga att lagra kol, hantera klimatförändringar och bevara livsmiljöer för växter och djur. Genom att styra skogsbruket i denna riktning – exempelvis genom mål, strategier och ekonomiska incitament – kan regionen bidra till mer hållbara skogar och långsiktiga klimat- och miljönyttor.*

Ställningstagande: Regionen ska styra mot naturnära och hållbart skogsbruk genom att sätta tydliga mål och strategier, prioritera insatser och finansiering, samt ställa krav i relevanta samarbeten och upphandlingar.

Svar:

2 – Håller med i någon mån

Kommentar:

Moderaterna delar uppfattningen att skogsbruket ska vara långsiktigt hållbart och bidra till både biologisk mångfald, klimatomställning och en livskraftig landsbygd. Ett aktivt och ansvarsfullt skogsbruk är en viktig tillgång för Jönköpings län.

Däremot anser vi inte att regionens uppgift är att styra mot en specifik bruksmetod eller sätta egna mål för hur skogsbruk ska bedrivas. Skogspolitiken är i första hand ett nationellt ansvar och måste bygga på forskning, respekt för äganderätten och nära dialog med skogsägare och skogssektorn.

Regionens roll är i stället att stödja innovation, forskning, kompetensutveckling och samverkan som stärker ett hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk. I upphandlingar ska relevanta hållbarhetskrav kunna ställas där det är motiverat, men regionen ska inte använda sin roll för att detaljstyra enskilda bruksmetoder.

Vatten & Vättern

- 16.** *Tillgång till rent dricksvatten är en grundläggande förutsättning för människors hälsa och för samhällets funktion. Föroreningar från exempelvis PFAS, läkemedelsrester, jordbruk och industri kan påverka vattenkvaliteten och medföra långsiktiga hälsorisker. Klimatförändringar och ökad exploatering kan dessutom öka risken för påverkan på vattentäkter. Ett systematiskt arbete krävs för att skydda, övervaka och säkra regionens vattenresurser.*

Regionen ska verka för tillgång till rent och säkert dricksvatten, fritt från skadliga kemikalier och mikroorganismer.

Svar:

4 – Håller helt med

Kommentar:

Moderaterna står helt bakom målet att säkerställa tillgången till rent och säkert dricksvatten. En trygg vattenförsörjning är en grundläggande förutsättning för människors hälsa, samhällets funktion och Sveriges beredskap.

Regionen ska därför, inom sitt ansvarsområde, bidra till att skydda viktiga vattentäkter, minska riskerna från miljögifter som PFAS och andra skadliga ämnen samt samverka med kommuner, myndigheter och näringsliv för att stärka vattenförsörjningen. Klimatförändringar, ökad exploatering och nya miljöhot gör att detta arbete blir allt viktigare.

För Moderaterna är rent dricksvatten inte bara en miljöfråga utan också en fråga om folkhälsa, samhällssäkerhet och långsiktig beredskap. Därför ska arbetet präglas av vetenskap, samverkan och ett tydligt ansvarstagande.

17. *Vättern är en av Sveriges viktigaste dricksvattentäkter och försörjer hundratusentals människor med vatten, samtidigt som sjön hyser unika ekosystem. I dag skiljer sig skyddet och regleringen mellan olika delar av sjön, trots att vatten och föroreningar rör sig fritt över hela Vättern. Det innebär att påverkan i en del av sjön kan få konsekvenser för hela ekosystemet och dricksvattenförsörjningen. Ett starkare och sammanhållet skydd för hela Vättern är därför avgörande för att långsiktigt säkra vattenkvaliteten, skydda naturvärden och minska risken för spridning av föroreningar.*

Ställningstagande: Regionen bör verka för att hela Vättern får ett starkare juridiskt skydd mot miljöpåverkan och klassas som riksintresse för dricksvattenförsörjning.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna ser Vättern som en av Sveriges viktigaste dricksvattentäkter och delar uppfattningen att sjön ska skyddas långsiktigt. En trygg tillgång till rent dricksvatten är en strategisk fråga för folkhälsan, miljön och Sveriges beredskap.

Vi anser samtidigt att ett förstärkt skydd måste utformas på ett rättssäkert och väl avvägt sätt. Nya juridiska skyddsformer får inte skapa onödiga konflikter med kommunernas utveckling, näringslivet eller enskilda markägare. Beslut bör därför bygga på vetenskapliga underlag, bred samverkan och en noggrann konsekvensanalys.

Moderaterna vill säkerställa ett starkt skydd för Vätterns vattenkvalitet, men vi vill också att olika samhällsintressen vägs samman på ett ansvarsfullt sätt. Ett långsiktigt hållbart skydd bygger på kunskap, samverkan och respekt för både miljö och äganderätt.

Näringsliv & finansiering

18. *Regionens stöd och finansiering påverkar vilka företag och innovationer som växer. Genom att koppla stödet till klimat- och miljöprestanda kan regionen påskynda omställningen till ett hållbart näringsliv, stärka konkurrenskraften och bidra till att nå klimatmålen, samtidigt som framtidens jobb och innovationer utvecklas i regionen.*

Ställningstagande: Regionen ska prioritera innovationer och företag som bidrar till hållbar utveckling, till exempel genom att koppla finansieringsstöd till tydliga klimat- och miljökrav.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna vill att Region Jönköpings län ska vara en motor för innovation, företagande och hållbar tillväxt. Vi ser stora möjligheter i att stödja företag som utvecklar ny teknik, effektivare resursanvändning och lösningar som stärker både konkurrenskraften och miljön. Science Park, forskning och innovation är viktiga verktyg för den utvecklingen.

Vi anser däremot att finansieringsstöd inte enbart ska bedömas utifrån klimat- och miljökrav. Regionens stöd bör också väga in innovationshöjd, affärspotential, sysselsättning, regional utveckling och långsiktig konkurrenskraft. Hållbarhet är en viktig del av bedömningen, men den ska integreras i en helhetsbedömning och inte bli ett ensamt urvalskriterium.

Moderaterna tror på att skapa goda förutsättningar för företag att utveckla hållbara lösningar genom forskning, innovation och samverkan, inte genom att begränsa stödet till enbart vissa typer av företag eller tekniker.

Klimatanpassning

19. Klimatförändringarna leder redan idag till fler värmeböljor, översvämningar och extrema väderhändelser. Genom att arbeta aktivt med klimatanpassning kan regionen minska risker för människors hälsa, skydda samhällsviktig infrastruktur och undvika höga framtida kostnader.

Ställningstagande: Regionen ska stärka sitt arbete med klimatanpassning och beredskapen för klimatrelaterade risker.

Svar:

4 – Håller helt med

Kommentar:

Moderaterna står bakom ett aktivt arbete med klimatanpassning. Oavsett orsakerna till ett förändrat klimat behöver samhället vara rustat för fler värmeböljor, skyfall, översvämningar och andra extrema väderhändelser. Att skydda människors hälsa, säkra samhällsviktig infrastruktur och stärka beredskapen är en självklar del av regionens ansvar.

Vi ser klimatanpassning som en investering i trygghet och långsiktig ekonomi. Genom att förebygga skador på sjukvård, kollektivtrafik, fastigheter och annan viktig infrastruktur kan regionen minska framtida kostnader och samtidigt stärka samhällets motståndskraft.

Moderaterna vill därför att klimatanpassning integreras i regionens ordinarie planering, investeringar och beredskapsarbete. Ett robust samhälle är bättre rustat att möta både klimatrelaterade händelser och andra samhällskriser.

Byggnation

20. *Bygg- och fastighetssektorn står för en stor del av klimatpåverkan och resursanvändningen i samhället. Genom krav på energieffektivitet och cirkulär resursanvändning kan regionen minska utsläpp, spara energi och använda material mer effektivt, vilket bidrar till klimatmålen och ett mer resurseffektivt samhälle.*

Ställningstagande: Regionen ska ställa tydliga hållbarhetskrav vid byggnation, inklusive energieffektivisering av fastigheter samt prioritering av återbruk och cirkulära materialflöden.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna anser att regionens byggnationer ska vara långsiktigt hållbara, energieffektiva och kostnadseffektiva. Vid ny- och ombyggnation bör hållbarhetsaspekter vägas in redan från planeringsstadiet, eftersom smarta investeringar ofta leder till lägre energianvändning, minskade driftkostnader och bättre resursutnyttjande över tid.

Vi ser positivt på återbruk och cirkulära materialflöden när de är tekniskt lämpliga, ekonomiskt försvarbara och uppfyller höga krav på kvalitet, funktion och patientsäkerhet. Samtidigt anser vi att regionen ska ha frihet att välja de lösningar som ger bäst totalekonomi och bäst funktion över byggnadens hela livscykel.

För Moderaterna är målet inte att använda en viss metod, utan att skapa moderna, hållbara och ändamålsenliga fastigheter där patienter, medarbetare och verksamheter får bästa möjliga förutsättningar. Det ligger också väl i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprogram, där vi betonar behovet av moderna och ändamålsenliga vårdlokaler och ett ansvarsfullt användande av skattemedel.

21. *Byggnation påverkar naturmiljöer och ekosystem. Genom att integrera naturbaserade lösningar och ta hänsyn till biologisk mångfald kan regionen minska negativ påverkan, stärka ekosystemen och skapa mer hälsosamma och attraktiva livsmiljöer för invånarna, i linje med de svenska miljömålen.*

Ställningstagande: Regionen ska ställa tydliga hållbarhetskrav vid byggnation som tar hänsyn till biologisk mångfald och integrerar naturbaserade lösningar, såsom grön arkitektur, växtlighet och dagvattenhantering.

Svar:

3 – Håller med i huvudsak

Kommentar:

Moderaterna anser att regionens byggnationer ska planeras långsiktigt och hållbart. Där det är lämpligt bör hänsyn tas till biologisk mångfald, dagvattenhantering och naturbaserade lösningar, eftersom de kan bidra till bättre livsmiljöer, ökad klimatanpassning och lägre driftkostnader över tid. Samtidigt är det viktigt att sådana krav utformas med hänsyn till byggnadens funktion, platsens förutsättningar och den totala kostnadseffektiviteten. Regionens främsta ansvar är att skapa ändamålsenliga lokaler för vård, kollektivtrafik och övrig verksamhet. Naturbaserade lösningar ska därför användas när de tillför ett tydligt mervärde och inte försvårar eller fördyrar verksamheten utan motsvarande nytta.

Moderaterna vill att hållbarhet ska vara en naturlig del av byggprocessen, men inte att enskilda metoder görs obligatoriska i alla projekt. Vår utgångspunkt är att välja de lösningar som ger bäst funktion, långsiktig ekonomi och hållbarhet i ett livscykelperspektiv. Det ligger väl i linje med vårt regionalpolitiska handlingsprograms betoning av hållbar utveckling, god resurshushållning och ansvarsfull användning av skattemedel.